

Hajóvontág találkozása tilos

Tövissi József, 2006: Az Olt folyó a Kárpát-medencében. 123 old., Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-egyesület

A könyvre pillantva a vízjelentésnél gyakran elhangzó szöveg - hajóvontág találkozása tilos – ugrott be. Igaz Tövissi József tanár úr kutatása témáját nem az Iszlazig tartó 615 km hosszú folyószakasz, hanem csak az Olt felső, erdélyi szakasza képezi. „Felső-Oltnak számítjuk a folyó forrásvidékétől a Vöröstoronyi-szorosig terjedő mintegy 385 km hosszú szakaszát és a mintegy 13 500 km² nagyságú vízgyűjtő területét, amely egy jellegzetes kárpátközi táj” – olvashatjuk az első oldalakon.

Jelen tanulmány azzal a céllal készült, „hogyan adatbázist nyújtson az erdélyi Olt mente környezetvédelmi és vidékfejlesztési terveihez, az esetleges pályázati munkák elkészítéséhez. A részletes tájleírás és a térség felszínalaktani, vízrajzi és szerkezetfelépítési adatainak ismerete feltétlenül szükséges a vidék jövőjét megtervező szakemberek számára” – írja a szerző közvetlenül a belső borító második oldalán, mindegy dedikációként.

Ha kézbe vesszük, és kinyitjuk a könyvet, a belső borítón, a *Tájföldrajzi, tájgazdálkodási, környezetvédelmi és vidékfejlesztési értékelés* alcím hívja magára az olvasó figyelmét. A kötet szimmetrikusan két részre tagolódik: a 61 oldalnyi terjedelmű leíró jellegű szöveget hasonló hosszúságú – táblákat, fényképeket és az irodalomjegyzéket tartalmazó – rész követi.

A szerző az Olt név eredetével indít, majd a folyó erdélyi részének szerkezeti és domborzati egységeit mutatja be, amit az Olt-völgy genezisének és alakulásának taglalását tartalmazó fejezet követ. A továbbiakban megismerkedhetünk a folyó teraszaival és hegyláb felszíneivel, a formakincs által befolyásolt éghajlati sajátosságokkal, a vízgyűjtő hidrogeográfiájával, főbb altalajkincseivel, a turisztikai attrakciót jelentő fürdőkkel és üdülőhelyekkel. A szöveges rész *A térség környezetvédelmi és vidékfejlesztési adottságai és lehetőségei* címet viselő fejezettel zárul.

A könyv végén meglehetősen változatos bibliográfia található. Ezzel kapcsolatban feltétlenül megemlíthető, hogy a „legújabb” hivatkozások egy vidékfejlesztéssel foglalkozó, egyetemi jegyzet kivételével a hatvanas-hetvenes években származnak. Az utóbbi két évtized szakirodalmi nem szerepel a listán, pedig születtek komoly összefoglaló tanulmányok

– gondolok például a Csontos László, Nemerkenyi Antal, Ádám László vagy Karátson Dávid neve által fémjelzett magyarul megjelent publikációkra.

A kötet megjelenése üdvözlendő, hiszen egy hosszú tudományos kutatás lezárulásának aktusa: ez az opus gyakorlatilag a szerző 1977-ben leadott és megvédett doktori disszertációjának magyar nyelvű változata. Annak ellenére, hogy az idő nem a hagyományos, humboldti értelemben vett leíró geográfia művelőinek kedvez - a GPS-es, PDA-s, Google Earth-ös XXI. században a pontos távolsági, térbeli kiterjedési adatok egy természettudományos munkának elengedhetetlenül alfája és omegája –, jelen kötet jelentősége abban áll, hogy egyetlen helyen tartalmazza az Olt felső folyására vonatkozó földrajzi, geomorfológiai adatokat. Ugyanakkor példát mutathat a fiatal geográfus generációknak, hogy az igazi kutató az általa tanulmányozott területnek minden tényérnyi részét ismeri, és azt tízszer, százszor bejárja.

A könyv példája annak is, hogy egy a geográfiához kismértékben értő szerkesztő (ebben az esetben felelősi jelzővel ellátva), akit korrektori erényei csak az állítmány és az alany mondatban való helyes elhelyezésében segítenek, nem képes megküzdeni a szakmai kihívásokkal és a tudomány haladásával. Csak két példa: a geológiai korok beosztásának terminológiáját mintha villával dobták volna, még véletlenül sem jelenik meg az 1989-es INQA konferencián elfogadott idő-időszak-kor-korszak algoritmus; a sugárzás mértékegysége a könyvben még mindig a több mint másfél évtizede már nem használt Kcal/cm². A képek pedig lehetnének aktuálisabbak és kontrasztosabbak is. Ezek a hibák kellemetlenek, de nem csökkentik a szerző érdemét, akinek műve minden szakértő és utazó könyvtárában helyet kaphat.

Gécsi Róbert